

Analyse af § 3 søer

Sammenfatning

- De fleste § 3 tilstandsændringer vedrører søer, hvor der især ansøges om dispensation til oprensning, udvidelse og nedlæggelse af søer
- Kategorierne af tilstandsændringer og afgørelsespraksis er meget ens de to år i mellem
- Færre myndigheder ansøger om tilladelse til at foretage tilstandsændringer i 2008 end i 2006
- Kommunerne stiller gennemsnitligt flere vilkår pr. dispensation eller lovliggørende dispensation end amterne
- Den hyppigst angivne begrundelse for dispensationer og lovliggørende dispensation er begge år begrundelsen gavne det naturlige plante- og dyreliv

Antal sager for § 3 søer

By- og Landskabsstyrelsen har i 2008 registreret 1085 § 3-sager fordelt på 10 forskellige naturtyper. § 3 søer udgør med 359 sager ca. 33 % af samtlige § 3-sager i 2008. I 2006 blev der registreret 1391 sager, hvoraf 454 sager omhandlede § 3 søer, dette svarer ligeledes til ca. 33 % af samtlige § 3-sager det år. Det samlede antal ansøgte sager for § 3-områder viser et fald på 22 % ansøgte sager fra 2006 til 2008.

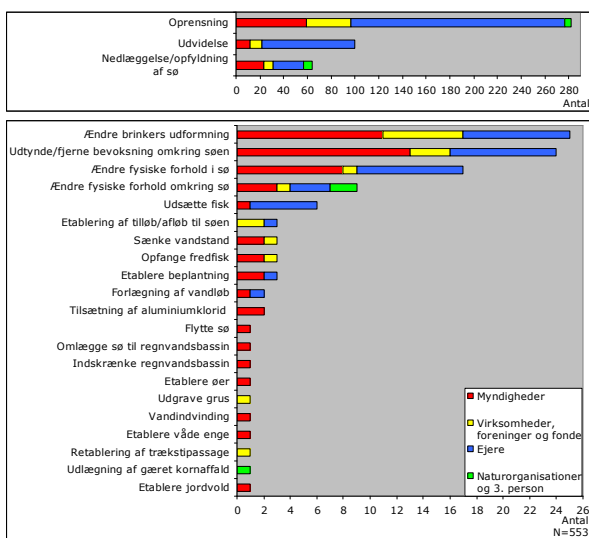
Tilsynssager og ansøgninger om tilstandsændringer i § 3 søer

Det samlede antal tilstandsændringer for alle naturtyper falder fra i 1703 tilstandsændringer i 2006 til 1520 tilstandsændringer i 2008, dvs. et fald på ca. 11 %. Antal ansøgte tilstandsændringer i søer er 553 tilstandsændringer i 2006 og 522 tilstandsændringer i 2008. Det er et fald på ca. 6 % og dermed et mindre fald end det generelle fald for det samlede antal tilstandsændringer. Andelen af tilstandsændringer i § 3 søer blandt alle tilstandsændringer falder fra ca. 36 % i 2006 til ca. 34 % i 2008.

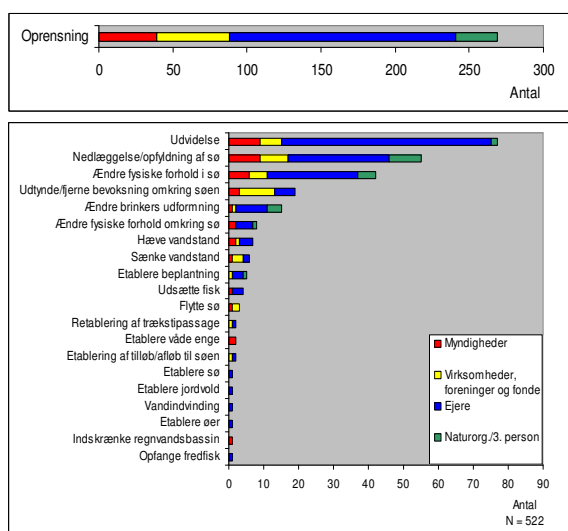
I tråd med 2006 opgørelsen er der for 2008 udarbejdet en liste med samlede kategorier (for mere information om opgørelsen fra 2006, se "Forvaltningspraksis af § 3 i 2006" på By- og Landskabsstyrelsens hjemmeside). Dvs. at tilstandsændringer, der har et fælles indhold lægges sammen. Den nye og større gruppe bestående af forskellige tilstandsændringer får navn efter den ansøgte tilstandsændring der er mest repræsenteret.

De ansøgte tilstandsændringer er typisk oprensning, udvidelse, nedlæggelse/opfyldning af sø m.m. I 2006 er der i alt søgt om 24 forskellige kategorier af tilstandsændringer. Blandt de 24 forskellige kategorier er der 6 tilstandsændringer, der er repræsenteret med mere end 10 gange. I 2008 er der i alt søgt om 21 forskellige tilstandsændringer. Blandt de 21 tilstandsændringer er 7 tilstandsændringer repræsenteret med mere end 10 gange. For begge år er det overvejende tilstandsændringen oprensning der dominerer.

Tekstforklaringen under figur 1 forklarer, hvad de samlede kategorier indeholder af ansøgte tilstandsændringer i 2008.

Figur 1a Ansøgte tilstandsændringer og tilsyn med § 3 søer i 2006 fordelt efter ansøger.

Figur 1b Ansøgte tilstandsændringer og tilsyn med § 3 søer i 2008 fordelt efter ansøger.

Samlekategorier i 2008 består af følgende:

Oprensning: tilladelse til tilbagevendende oprensning, ændre banket og bortgrave ø
 Udvidelse: sø og regnvandsbassin
 Nedlæggelse/opfyldning af sø: opdyrke sø

Ændre fysiske forhold i sø: jordvarmeanlæg, søvarmeanlæg, belufningsanlæg, jordkabelforbindelser, fiskeplatform, lægge ledning, bebyggelse og foderautomat

Udtynde/fjerne bevoksning omkring søen:
Ændre brinkers udformning: *udlægge rensed jord rundt om sø*
Ændre fysiske forhold omkring sø:
Hæve vandstand: *udlede overfladevand til sø og hæve søbund*
Sænke vandstand: *dræne jord omkring sø*
Etablere beplantning: *udplante rodfæstede vandplanter*
Udsætte fisk: *udsætte dyr og krebs*
Flytte sø:
Retablering af trækstipassage: *sti*
Etablere våde enge: *ændre vandløbsføring*

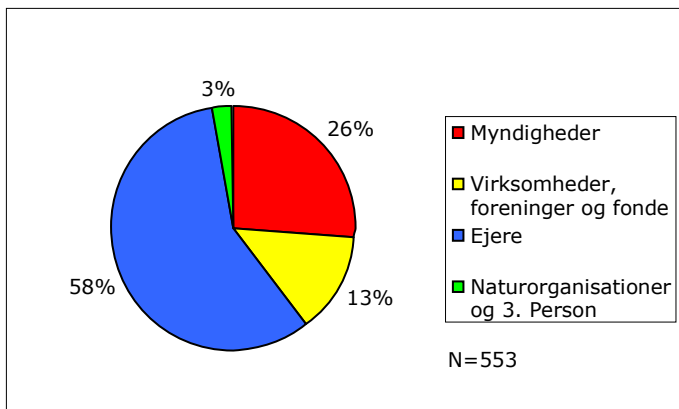
Etablering af tilløb/afløb til søen:
Etablere sø: *lystfiskersø*
Etablere jordvold: *dige og digevedligehold*

Etablere øer:
Vandindvinding:
Indskrænke regnvandsbassin:
Opfange fredfisk:

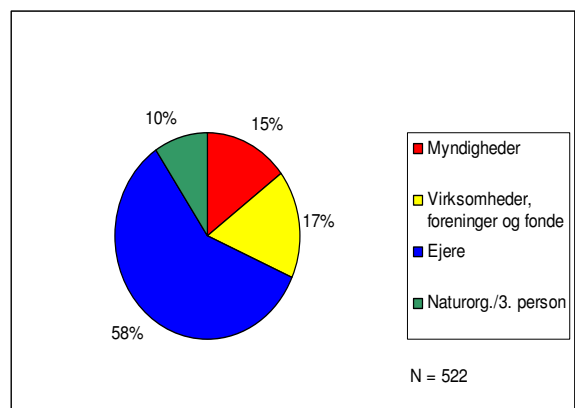
Figur 1 viser fordelingen af ansøgte tilstandsændringer på forskellige kategorier i 2006 og 2008. Kategorierne af de mest ansøgte tilstandsændringer er stort set ens årene imellem, og ligeledes er placeringen blandt de mest ansøgte tilstandsændringer forskellig.

- De ansøgte tilstandsændringer er overvejende ens årene imellem
- Der er flere ansøgninger om fysiske ændringer i søer i 2008 sammenlignet med 2006

Ansøger til tilstandsændringer i § 3 søer

Figur 2a Ansøger til tilstandsændringer og tilsyn i § 3 søer i 2006.

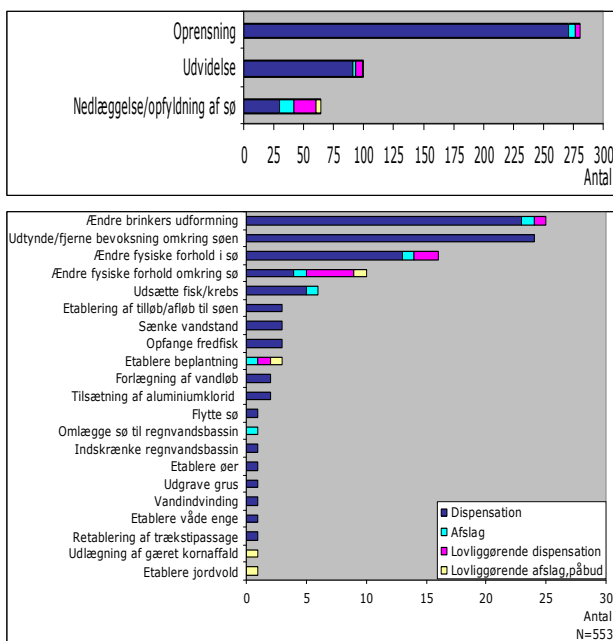

Figur 2b Ansøger til tilstandsændringer og tilsyn i § 3 søer i 2008.

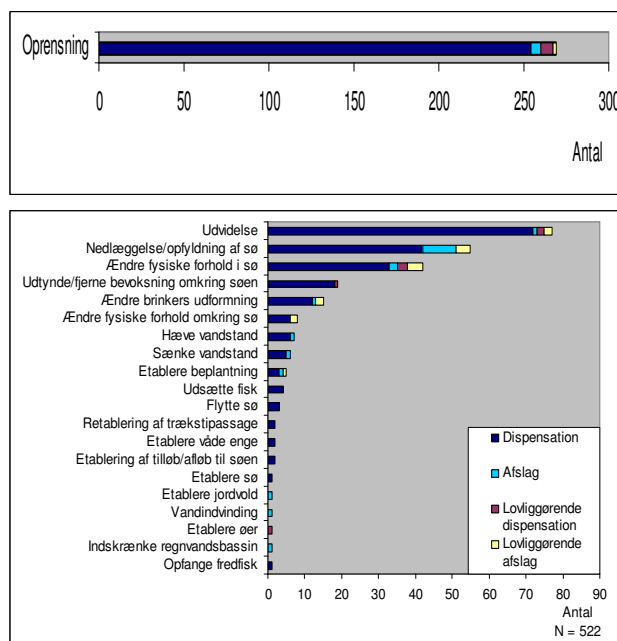
Figur 2 viser, hvem der søger om tilladelse til at foretage tilstandsændringer i § 3 søer i 2006 og i 2008.

- Myndigheder står for en mindre andel af ansøgte tilstandsændringer i 2008 end i 2006
- Andelen af tilstandsændringer ansøgt af ejere forbliver uændret de to år imellem

Afgørelser til tilstandsændringer og tilsyn i § 3 søer

Figur 3a Afgørelser til ansøgte tilstandsændringer og tilsyn i § 3 søer i 2006.

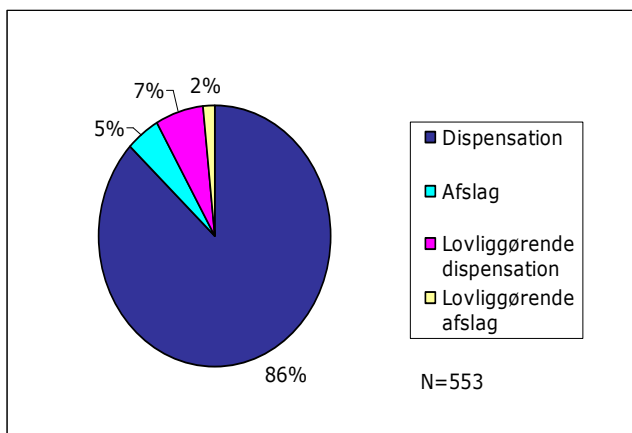

Figur 3b Afgørelser til ansøgte tilstandsændringer og tilsyn i § 3 søer i 2008.

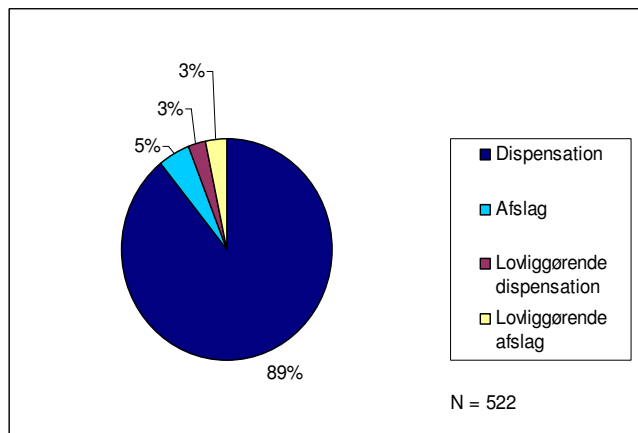
Figur 3 viser, hvilke kategorier af tilstandsændringer, der er givet dispensation eller afslag til, hvilke der er givet efterfølgende lovliggende dispensation til, og endelig hvilke der efterfølgende er givet lovliggende afslag til og påbud om at genoprette/lovliggøre.

- Afgørelsespraksis er overordnet meget ens de to år imellem
- Afgørelsespraksis i forbindelse med ansøgningerne om nedlæggelse af sø er meget lig hinanden, idet langt hovedparten af tilstandsændringerne afgøres med dispensation eller lovliggende dispensation
- Der gives begge år mange dispensationer til oprensning af søer
- Der gives begge år relativt mange dispensationer eller lovliggende dispensationer til nedlæggelse/opfyldning af søer. I 2008 er mange af disse givet i forbindelse med vilkår om erstatningsbiotop
- Tilstandsændringer som oprensning, udvidelse, udtynde/fjerne bevoksning omkring søen, ændre brinkers udformning og ændre fysiske forhold omkring sø har overvejende naturforbedrende sigte

Fordeling af dispensation, afslag og lovliggørelse for § 3 søer

Figur 4a Fordeling af dispensation, afslag og lovliggørelse for § 3 søer i 2006.

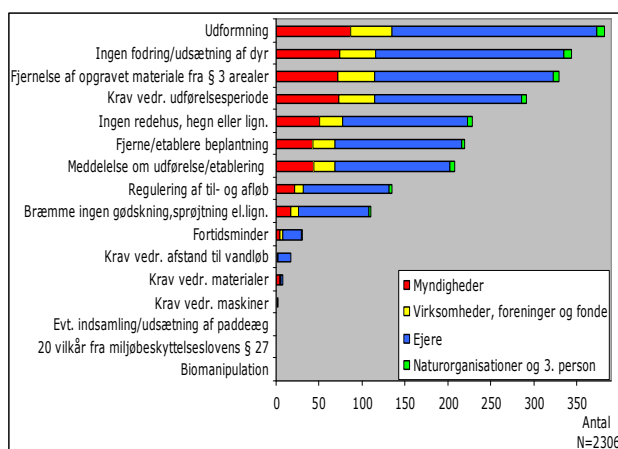

Figur 4b Fordeling af dispensation, afslag og lovliggørelse for § 3 søer i 2008.

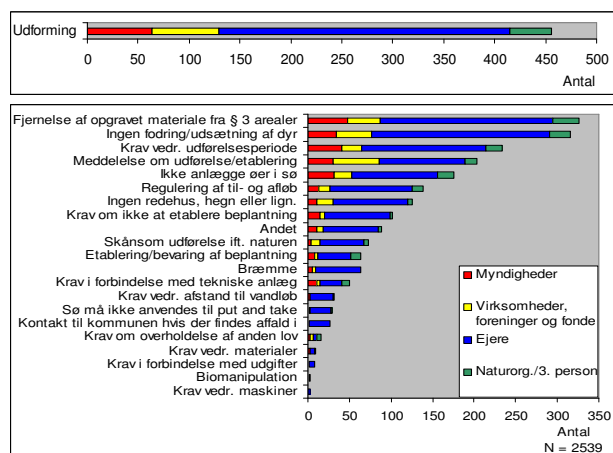
Figur 4 viser den samlede fordeling af dispensationer, afslag og lovliggørelser for søerne i 2006 og 2008.

- Afgørelsespraksis er overordnet ens, der gives dispensationer i langt de fleste sager
- Tilstandsændringer med efterfølgende afslag eller efterfølgende lovliggørelse udgør en lille del af den samlede antal tilstandsændringer

Vilkår i forbindelse med dispensationer og lovliggørende dispensationer for § 3 søer

Figur 5a Vilkår for dispensation og lovliggørende dispensation til § 3 søer fordelt efter ansøger i 2006.

Figur 5b Vilkår for dispensation og lovliggørende dispensation til § 3 søer fordelt efter ansøger i 2008.

I 2008 er der stillet 106 forskellige vilkår. For at lette overblikket er de 106 vilkår samlet sammen i 22 vilkår, se figur 5b. For at sikre sammenligneligheden med undersøgelsen fra 2006 er kategorierne fra 2006, se figur 5a, i videst muligt omfang genbrugt. Listen nedenfor uddyber indholdet af de samlede vilkår der er repræsenteret på figur 5b.

Udformning: søens dybde, søens størrelse, størrelsen på oprensingsareal, skabe adgang til/fra sø for padder

Fjernelse af opgravet materiale fra § 3-arealer: opgravet affald, fjernelse af ulovligt placeret materiale, krav til størrelsen på søens oprensingsareal, placering af oprenset materiale

Ingen fodring/udsætning af dyr:

Krav vedr. udførelsesperiode:

Meddelelse om udførelse/etablering: også efter årlig tilbagevendende oprensning, tilsyn i udførelsesperioden, kommunen kontaktes og orienteres om mængde og/eller placering af opgravede materiale, Skitse om endelig udformning indsendes ved projektets afslutning

Ikke anlægge øer i sø:

Regulering af til- og afløb: ikke etablere/forsyne/ændre på til/afløb, vandstand, ingen indvinding af overfladevand, maksimum grænse for udledning af vand i sø, aftale med lodsejer om udledning af overfladevand, krav til kvalitet af det tilledte vand, ikke tilføre regnvand til sø

Ingen redehus, hegn eller lign: dog er ikke synlige redehuse i orden, kreaturhegn tilladt

Krav om ikke at etablere beplantning: fjerne beplantning

Andet: reetablering af område til oprindelig status, genetablere vandhul som tidligere, tekniske specifikationer som ansøgt i ansøgningen anvendes, ingen gravning i eller omkring søen, ingen forbindelse mellem søer, krav om placering af sø, krav om regelmæssig oprensning af vegetation i sø, del af sø må ikke oprenses, krav vedr. hvad der må oprenses, krav om placering af oprenset materiale (rundt om sø, opfyld af nedlagt sø med oprenset materiale fra ny sø), krav til benyttelse af bro, ingen membran, fordring af fasaner, tinglysning af vilkår, krav vedr. opfangning af fisk, krav om afdækning af oprenset materiale, ingen kalkning gødning af sø, fjerne drænrør, krav om offentlig adgang til bro, krav om ikke at etablere bro, krav vedr. antal bådpladser, ingen aktiviteter omkring søvarmeanlæg, aktive dræn beholdes så naboareal stadig drænes, kommune skal godkende endelig placering, begrænsninger i placering af drænrør, opsætning af skilte, hjemmehørende fiskearter må godt udsættes, kontrol af flora fauna i sø, nedsætte lerpropper i sø, ingen yderligere opfyldning af sø, tilstedeværelse af biolog under oprensning, nedgrave drænrør med udledning af tagvand, oprindelig bro fjernes og køres på genbrugsplads, kommunen står for udsætning af fisk, forbud mod at anvende sø til jagt, Danmarks Borgcenter orienteres, afstrømning af jord forhindres, beskyttelse af regnvandsledning mod

forurening, stensætning må ikke berøres, utilsigtet stuvning af eller spærring af vandafledning undgås, krav om tørlægning af sø, krav vedr. midlertidig deponering, sø må bruges som regnvandsbassin, krav om vildtpleje, afløb blændes i forbindelse med oprensning, etablere naturareal mellem søer, fodring af fasaner er tilladt i afstand til sø, erstatningssø må ikke indespærres af bebyggelse

Skånsom udførelse ift. naturen: vandstandsende lag må ikke gennemgraves, søbunden må ikke beskadiges ved arbejdet, ingen eller stærkt begrænset kørsel i naturområde, terrænarbejde udføres skånsomt og begrænses mest muligt, skånsom anlæggelse af bro, krav om at beskytte naturen under arbejdet

Etablering/bevaring af beplantning: krav i forbindelse med etablering/beplantning, hele eller dele af beplantning, bevare en hængesæk, ny beplantning skal være at hjemmehørende arter, græstørv

Bræmme:

Krav i forbindelse med tekniske anlæg: søvarmeanlæg, jordvarmeanlæg, fiskeplatform, tekniske anlæg må ikke røre ved sø, teknisk anlæg skal indgå i skolen undervisning, krav om at fjerne tekniske anlæg omkring sø

Krav vedr. afstand til vandløb: ingen forbindelse til vandløb, udlægge opgravet materiale så vandløbet ikke tilføres sedimenter

Sø må ikke anvendes til put and take: i forbindelse med udsætning af ænder, spildevandstilladelse

Kontakt til kommunen hvis der findes affald i jorden:

Krav om overholdelse af anden lov:

Krav vedr. materialer: hegning, materiale til stier, ren jord, placering

Krav i forbindelse med udgifter: nuværende og fremtidige

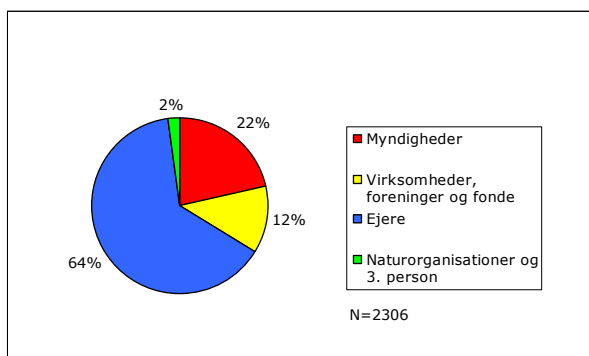
Bio-manipulation: flytning af stor vandsalamander

Krav vedr. maskiner:

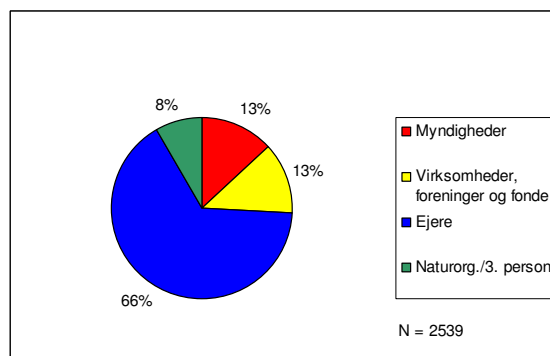
Figur 5 viser, hvilke vilkår der er stillet som betingelse for dispensationer og lovliggørende dispensationer til tilstandsændringer i § 3 enge i 2006 og 2008. Som det fremgår af opgørelsen for 2006 er der stillet vilkår inden for 16 kategorier. I 2008 er der stillet 106 vilkår. Det betyder, at det enten har været nødvendigt at samle nogle af disse vilkår sammen i de kendte kategorier fra 2006 eller ved at oprette nye kategorier.

- De fleste vilkår rettes begge år til ejere
- Fordelingen af de mest anvendte vilkår er overordnet set meget ens de to år imellem
- Der er i 2008 stillet lidt færre vilkår til udførelsesperioden end i 2006
- Kommunerne stiller gennemsnitligt 5,3 vilkår pr. dispensation eller lovliggørende dispensation, mens amterne gennemsnitligt stiller 4,5 vilkår pr. dispensation eller lovliggørende dispensation

Fordeling af vilkår på ansøger i forbindelse med dispensation og lovliggørende dispensation for § 3 søer

Figur 6a Vilkår fordelt efter ansøger i § 3 søer i 2006.

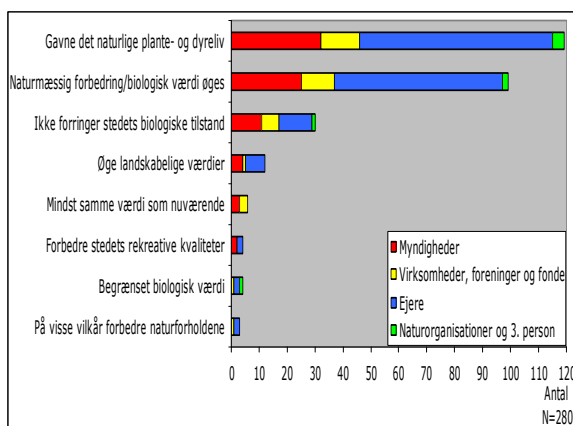

Figur 6b Vilkår fordelt efter ansøger i § 3 søer i 2008.

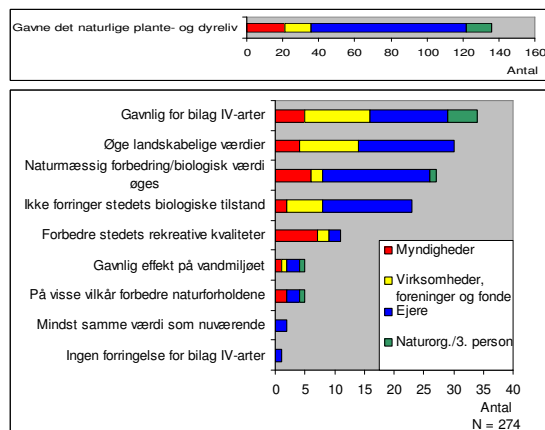
Figur 6 viser, hvem der er stillet vilkår til i forbindelse med dispensationer og lovliggørende dispensationer.

- Andelen af vilkår stillet til naturorganisationer / 3. person øges med 6 procentpoint
- Andelen af vilkår stillet til myndigheder falder med 9 procentpoint

Vurdering af dispensationer/lovliggørende dispensationer for § 3 søer

Figur 7a Vurdering af dispensation/lovliggørende dispensation for § 3 søer i 2006.

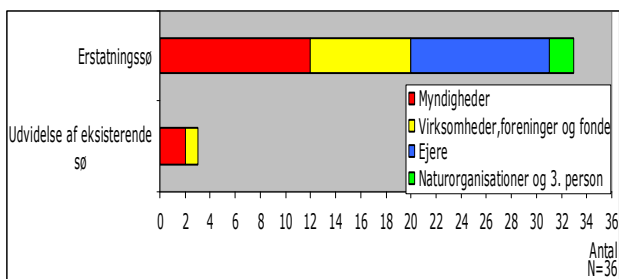

Figur 7a Vurdering af dispensation/lovliggørende dispensation for § 3 søer i 2008.

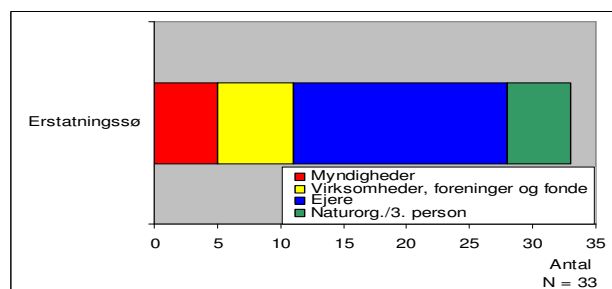
Figur 7 viser, om den dispensationsgivende myndighed har angivet, om der er tale om tilstandsændringer til fordel for naturtypen og dens tilknyttede plante- og dyreliv, eller om der er tale om, at søen ikke får sin biologiske tilstand forringet.

- Den hyppigst angivne begrundelse for dispensationer og lovliggørende dispensation er begge år begrundelsen gavne det naturlige plante- og dyreliv
- Kommunerne registrer som noget nyt tilstandsændringernes påvirkning ift. bilag IV-arter
- Begge år vurderes lidt over halvdelen af alle dispensationer og lovliggørende dispensationer. Relativt sker der en lille stigning fra 2006 til 2008

Erstatningsbiotoper for § 3 søer

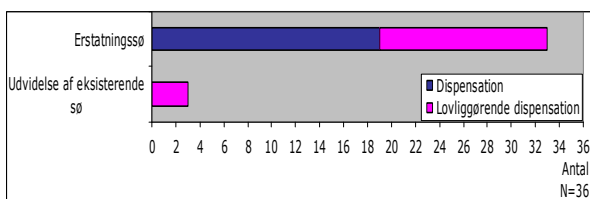
Figur 8a Erstatningsbiotoper for § 3 søer fordelt efter ansøger i 2006.

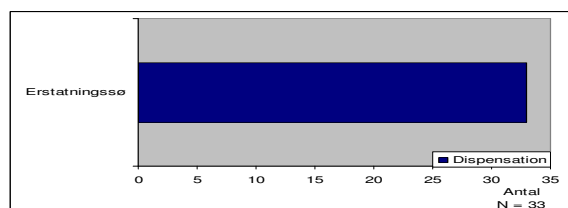
Figur 8b Erstatningsbiotoper for § 3 søer fordelt efter ansøger i 2008.

Figur 8 viser for hhv. 2006 og 2008, hvilke ansøgere, der har modtaget vilkår om erstatningsbiotoper samt, hvilke erstatningsbiotoper, der skal etableres.

- Der er stort set stillet lige mange vilkår om erstatningsbiotoper i 2006 og i 2008
- I 2008 stilles der lidt færre krav om erstatningsbiotoper til myndigheder og virksomheder, foreninger og fonde end i 2006

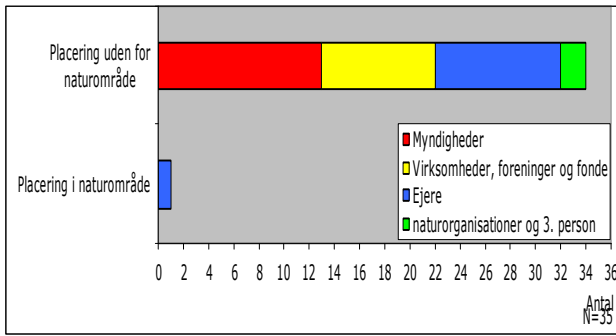
Figur 9a Erstatningsbiotoper for § 3 søer givet ved dispensation og lovliggørende dispensation.

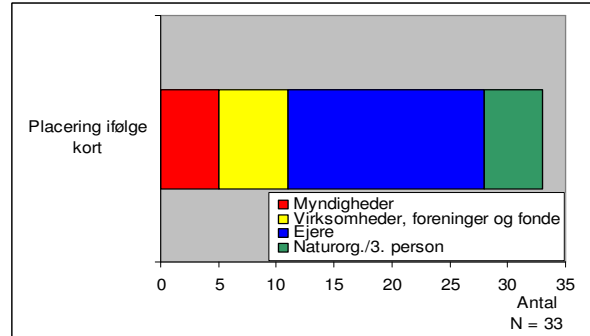
Figur 9b Erstatningsbiotoper for § 3 søer givet ved dispensation og lovliggørende dispensation.

Figur 9 viser om erstatningsbiotoperne er givet på baggrund af dispensationer eller lovliggørende dispensationer.

- Kommunerne har tilsyneladende ikke i forbindelse med tilsyn konstateret overtrædelser, der har medført krav om en erstatningsbiotop

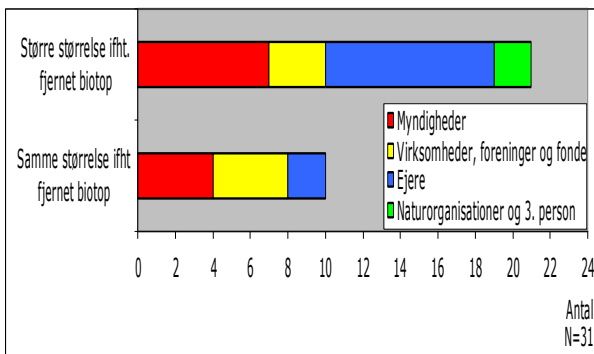
Figur 10a Placering af erstatningsbiotoper for § 3 søer fordelt efter ansøger i 2006.

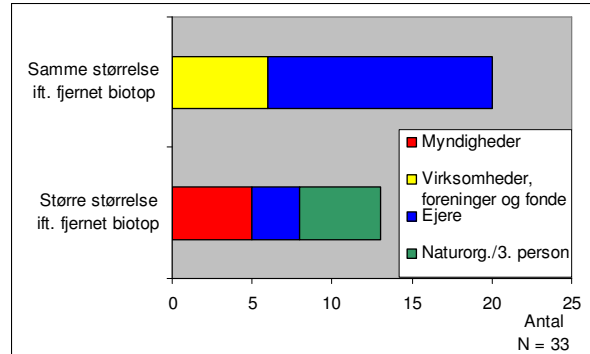
Figur 10b Placering af erstatningsbiotoper for § 3 søer fordelt efter ansøger i 2008.

Figur 10 viser placeringskrav stillet i forbindelse med erstatningsbiotoper fordelt efter ansøger for 2006 og 2008.

- I 2006 er der i forbindelse med erstatningsbiotoperne taget stilling til placering i og udenfor naturområde. I 2008 er erstatningsbiotoperne alene placeret på et kort

Figur 11a Erstatningsbiotopers størrelse fordelt efter ansøger i 2006 for § 3 søer.

Figur 11b Erstatningsbiotopers størrelse fordelt efter ansøger i 2008 for § 3 søer.

Figur 11 viser størrelseskrav stillet i forbindelse med erstatningsbiotoper for 2006 og 2008.

- I 2006 stilles der flere krav, om at erstatningsbiotopen skal være større end den fjernede biotop, end i 2008

Resultater for § 3 søer

- De fleste af de søer, der søges dispensation til, er mindre søer, der er ved at gro til eller med tiden gror til. Det har negative konsekvenser for den biodiversitet, der holder til i og omkring søen. Mange af de mest ansøgte tilstandsændringer såsom oprensning, udvidelse, udtynning/fjerne bevoksning omkring søen, ændre brinkers udformning og ændre fysiske forhold omkring sø bidrager til friholdelse af søer og dermed større biodiversitet. Årsagen til de mange dispensationer blandt disse tilstandsændringer, begrundes ofte med, at tilstandsændringerne styrker biodiversiteten i og omkring søen. Dispensationerne følges næsten i alle tilfælde op af vilkår, der også sikrer, at tilstandsændringerne støtter op om den lokale biodiversitet
- Både amter og kommuner giver dispensation til nedlæggelse/opfyldning af søer. Kommuner stiller ligesom amterne i stort omfang krav om erstatningssøer som kompensation for sådanne tilstandsændringer

Der gives ofte dispensation til nedlæggelse/opfyldning af søer, fordi den eksisterende sø har en ringe naturmæssig værdi, og fordi kommunerne vurderer, at en erstatningssø i højere grad vil bidrage til en større biologisk mangfoldighed i området

I 2006 er fordelingen af erstatningsbiotoper stort set ligeligt fordelt på dispensationer og lovliggørende dispensationer, mens der i 2008 udelukkende stilles krav om erstatningsbiotoper på baggrund af dispensationer. Kommunerne har tilsyneladende ikke i forbindelse med tilsyn konstateret overtrædelser, der har medført krav om en erstatningsbiotop

- Blandt de tilstandsændringer, der kun ansøges om få gange, kan undersøgelsen ikke sige noget generelt om, hvorvidt tilstandsændringerne er naturforbedrende eller ej. Dette skyldes, at tilstandsændringer som udsætte fisk, opfange fredsfisk, hæve/sænke vandstand kan påvirke naturen meget forskelligt, og derfor skal vurderes kvalitativt og konkret fra sag til sag